

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่จุดมูลค่าธุรกิจ สายการบินในไทยลงอีก คาดทั้งปี 63 หดตัว 4.3% – 6.2%

CURRENT ISSUE

ปีที่ 26 ฉบับที่ 3080

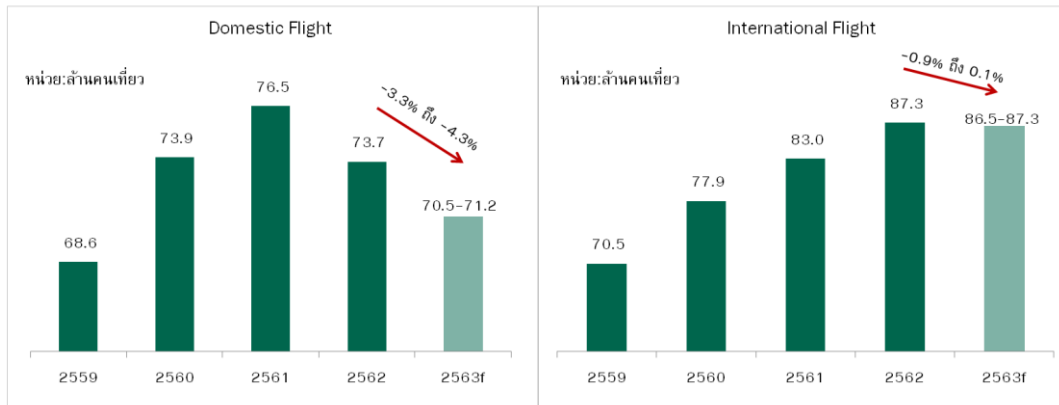
วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563

ประเด็นสำคัญ

- ธุรกิจสายการบินกำลังเจอภัยพิบัติอย่างหนัก เนื่องจากการแข่งขันตัดราคาจนอัตราค่าโดยสารเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับสภาวะดีมานด์การเดินทางโดยเครื่องบินเริ่มชะลอตัว ส่งผลให้มูลค่าตลาดธุรกิจสายการบินลดลงเป็นครั้งแรกในปี 2562 เหลือเพียง 3.14 แสนล้านบาท
- และในปี 2563 นี้ นอกเหนือจากปัจจัยด้านการแข่งขันตัดราคา และดีมานด์ชะลอตัวแล้ว การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ในจีน ยิ่งซ้ำเติมธุรกิจสายการบินลงไปอีก ศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่า มูลค่าตลาดธุรกิจสายการบินจะหดตัวลงเหลือมูลค่าเพียงประมาณ 2.9-3.0 แสนล้านบาท ซึ่งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ทำให้ธุรกิจสายการบินสูญเสียมูลค่าตลาดประมาณ 8,000 – 11,000 ล้านบาท
- หากธุรกิจสายการบินสามารถฝ่าฝืนวิกฤตการณ์ในปีนี้ได้ ในระยะ 3-5 ปีข้างหน้า ธุรกิจสายการบินจะพลิกกลับมาฟื้นตัวได้ เพราะการแข่งขันด้านราคาเริ่มมีแนวโน้มลดความรุนแรงลง เนื่องจากสายการบินราคาประหยัดเริ่มเปลี่ยนกลยุทธ์การแข่งขันเป็นการสร้างแบรนด์และเสนอบริการระดับพรีเมียมมากขึ้น ส่วนสภาวะดีมานด์การเดินทางโดยเครื่องบินยังพอขยายตัวได้ แต่คงไม่กลับมาเติบโตอย่างก้าวกระโดดเหมือนในช่วงปี 2559-2561 คาดว่ามูลค่าตลาดสายการบินจะกลับมาขยายตัวได้อีกครั้ง แต่ยังคงต้องใช้เวลาและการเติบโตของมูลค่าตลาดเป็นไปอย่างช้า ๆ

หลังจากที่ประเทศไทยเปิดเสรีน่านฟ้า สายการบินหน้าใหม่ก็เข้ามาในตลาดไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นเหตุให้การแข่งขันทวีความรุนแรงมากขึ้น จนทำให้ธุรกิจสายการบินต้องเผชิญภัยพิบัติอย่างหนัก ซึ่งต้นตอของปัญหาอยู่ที่การแข่งขันตัดราคา ที่ผ่านมา แม้ว่าธุรกิจสายการบินจะมีการแข่งขันตัดราคากันอย่างรุนแรง จนทำให้อัตราค่าโดยสารเฉลี่ยลดลง แต่ดีมานด์การเดินทางโดยเครื่องบินที่เติบโตอย่างรวดเร็วก็เป็นปัจจัยหนุน ทำให้มูลค่าตลาดของธุรกิจสายการบินยังขยายตัวได้ แต่สถานการณ์ไม่ได้เป็นอย่างนั้นอีกต่อไป ในปี 2562 ที่ผ่านมา ดีมานด์การเดินทางด้วยเที่ยวบินในประเทศหดเป็นครั้งแรก โดยหดตัวลง 3.5% ในขณะที่ดีมานด์การเดินทางด้วยเที่ยวบินระหว่างประเทศเริ่มชะลอตัวลง ส่งผลให้มูลค่าตลาดธุรกิจสายการบินหดตัวเป็นครั้งแรกเหลือมูลค่าเพียง 3.14 แสนล้านบาทในปี 2562

จำนวนผู้โดยสารที่มาใช้บริการ ณ สนามบินในสังกัด บมจ. ท่าอากาศยานไทย และกรมท่าอากาศยานรวม 31 แห่ง

ที่มา: บมจ. ท่าอากาศยานไทยและกรมท่าอากาศยาน รวมรวมและคาดการณ์โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย

และในปี 2563 นี้ นอกเหนือจากปัจจัยด้านการแข่งขันอัตราค่า และตีมาตรฐานการเดินทางด้วยเที่ยวบินในประเทศที่ยืดคงหดตัวแล้ว การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ในจีน ก็อาจส่งผลให้ตีมาตรฐานการเดินทางด้วยเที่ยวบินระหว่างประเทศหดตัวเป็นครั้งแรกในรอบหลายปี ศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดการณ์ภายใต้กรอบสมมุติฐานว่าการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ในจีนจะมีระยะเวลาเพียงไตรมาสแรกของปีนี้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ (1) จำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่มามีไทย (2) จำนวนนักท่องเที่ยวไทยที่ไปจีน (3) จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติอื่น ๆ ที่มาไทย ดังต่อไปนี้

(1) **จำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่มามีไทย** โดยเฉลี่ย 70% เป็นนักท่องเที่ยว 30% เป็นนักท่องเที่ยว ซึ่งผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสต่อการเดินทางเพื่อทำธุรกิจมองว่ามีไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นผลกระทบจากนักท่องเที่ยวจีนที่จะมาเที่ยวไทยเสียมากกว่า ในช่วงตรุษจีนปี 2562 (เดือนกุมภาพันธ์) มีนักท่องเที่ยวจีนเดินทางมาไทย 1.06 ล้านคน และในเดือนอื่น ๆ เฉลี่ยมีนักท่องเที่ยวจีนเดินทางมาไทยเดือนละประมาณ 9 แสนคน จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ทำให้รัฐบาลจีนประกาศยกเลิกเที่ยวบินทั้งหมด จึงคาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางมาไทยในช่วงเดือนตรุษจีน (ปลายเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์) ปีนี้ลดลงประมาณ 50% หรือ 550,000 คน ในเดือนแรก และสถานการณ์จะค่อย ๆ คลี่คลายลงจนกลับเข้าสู่ภาวะปกติภายในที่สุด ซึ่งจะทำให้อัตราอัตราบรรทุกผู้โดยสารของสายการบินในไทยสำหรับเที่ยวบินไทย-จีน ลดลงเหลือ 40% - 50% ในช่วงไตรมาสแรก ศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางมาไทยจะลดลงรวมตลอดทั้งปีประมาณ 10% ของจำนวนนักท่องเที่ยวจีนทั้งหมดที่มามีปี 2562 คิดเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวจีนประมาณ 1.1 ล้านคน หรือคิดเป็นผู้โดยสารที่มาใช้บริการสนามบินในไทยลดลง 2.2 ล้านคนเที่ยว ประกอบกับ สายการบินในไทยมีส่วนแบ่งตลาดเที่ยวบินระหว่างไทย-จีน คิดเป็นประมาณ 30% - 40% ของมูลค่าตลาด **ดังนั้น มูลค่าตลาดธุรกิจสายการบินที่สูญเสียไปจากกลุ่มนักท่องเที่ยวจีนคิดเป็นมูลค่า 4,300 - 5,800 ล้านบาท**

(2) **จำนวนนักท่องเที่ยวไทยที่ไปจีน** ประมาณ 70% เป็นนักท่องเที่ยว ซึ่งมีจำนวนประมาณ 600,000 คน ในปี 2562 หรือเฉลี่ยเดือนละประมาณ 50,000 คน คาดการณ์ว่าผลกระทบในเดือนแรกจะทำให้นักท่องเที่ยวไทยเดินทางไปจีนลดลง 50% หรือ 25,000 คน และสถานการณ์ค่อย ๆ คลี่คลายจนกลับสู่สภาวะปกติในช่วงครึ่งปีหลัง ดังนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวไทยไปจีนจะลดลงรวมตลอดปีประมาณ 50,000 คน รวมกับนักท่องเที่ยวไทยที่คาดว่าจะเดินทางไปจีนลดลงประมาณ 5,000 คน คิดเป็นผู้โดยสารที่มาใช้บริการสนามบินในไทยลดลง 55,000 คน หรือ 110,000 คนเที่ยว ประกอบกับ สายการบินในไทยมีส่วนแบ่งตลาดเที่ยวบินระหว่างไทย-จีน คิดเป็นประมาณ 30% - 40% ของมูลค่าตลาด **ดังนั้น มูลค่าตลาดธุรกิจสายการบินที่สูญเสียไปจากกลุ่มนักท่องเที่ยวไทยคิดเป็นมูลค่า 300 - 400 ล้านบาท**

(3) จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติอื่น ๆ ที่จะมาไทย แล้วเปลี่ยนใจไปท่องเที่ยวที่อื่น เพราะเริ่มมีจำนวนผู้ติดเชื้อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่ไทยนั้น ศูนย์วิจัยกสิกรไทยมองว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ คือ นักท่องเที่ยวจากยุโรป นักท่องเที่ยวจากเอเชียตะวันออก (ไม่รวมจีน) นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอเมริกา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ซึ่งจะมีแนวโน้มทรงตัวในปีนี้ ในปีที่ผ่านมา นักท่องเที่ยวจากกลุ่มนี้เดินทางมาไทยรวมประมาณ 14.88 ล้านคน ส่วนปีนี้ประมาณการเดิมคาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วประมาณ 2% หรือคิดเป็นประมาณ 15.17 ล้านคน แต่เมื่อเริ่มมีจำนวนผู้ติดเชื้อโคโรนาไวรัสในไทย ศูนย์วิจัยกสิกรไทยมองว่า จำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะลดลง 5% ในไตรมาสที่ 1 ก่อนที่จะกลับมาเติบโตที่ 2% เหมือนเดิมในช่วง 9 เดือนที่เหลือของปี จึงทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ทรงตัวอยู่ที่ประมาณ 14.85 ล้านคนในปีนี้ ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ลดลงจากประมาณการเดิมประมาณ 320,000 คน หรือ ประมาณ 640,000 คนเที่ยว ประกอบกับ สายการบินในไทยมีส่วนแบ่งตลาดของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้คิดเป็นประมาณ 25%-35% ของมูลค่าตลาดทั้งหมด **ดังนั้น มูลค่าตลาดธุรกิจสายการบินที่สูญเสียไปจากนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่น ๆ คิดเป็นมูลค่า 3,100 – 4,400 ล้านบาท**

จำนวนนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่น ๆ ที่คาดว่าจะเดินทางมาไทยน้อยกว่าก่อนการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่

	ปี 2562 (ล้านคน)	ปี 2563* (ล้านคน)		
		ประมาณการก่อนเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส	ประมาณการหลังเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส	ผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส
นักท่องเที่ยวจากยุโรป	6.72	6.85	6.68	0.17
นักท่องเที่ยวจากเอเชียตะวันออก (ไม่รวมจีน)	5.64	5.75	5.65	0.10
นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอเมริกา	1.63	1.67	1.63	0.04
นักท่องเที่ยวจากออสเตรเลียและ นิวซีแลนด์	0.89	0.90	0.89	0.01
รวมนักท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบ	14.88	15.17	14.85	0.32

กล่าวโดยสรุป ในปี 2563 มูลค่าธุรกิจสายการบินจะยังหดตัวลงอีก 4.3% – 6.2% เหลือมูลค่าเพียง 2.94-3.00 แสนล้านบาท และค่าเฉลี่ยของอัตราบรรทุกผู้โดยสารจะลดลงเหลือ 72.0% – 73.4% ซึ่งโดยปกติสายการบินในไทยมีอัตราบรรทุกผู้โดยสารเฉลี่ยประมาณ 80% นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่จะทำให้ธุรกิจสายการบินสูญเสียมูลค่าตลาดไปประมาณ 8,000 – 11,000 ล้านบาท

มูลค่าตลาดธุรกิจสายการบิน

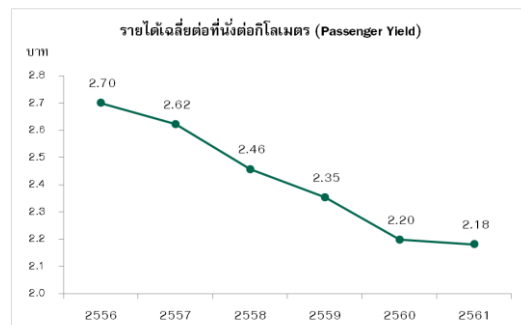
	ปี 2562*	ปี 2563*		
		ประมาณการก่อนเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส	ประมาณการหลังเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส	ผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส
จำนวนผู้โดยสารเที่ยวบินในประเทศ (ล้านคนเที่ยว)	73.7	70.5 – 71.2.0	70.5 – 71.2	0.00
จำนวนผู้โดยสารเที่ยวบินระหว่างประเทศ (ล้านคนเที่ยว)	87.3	89.4 – 90.3	86.5 – 87.3	2.95
อัตราบรรทุกผู้โดยสาร (Cabin Factor)	76.7%	74.6% - 75.3%	72.0% - 73.4%	1.9% - 2.6%
มูลค่าตลาดธุรกิจสายการบิน (แสนล้านบาท)	3.14	3.05 – 3.08	2.94 – 3.00	0.08 – 0.11

บริการทุกระดับประทับใจ

อย่างไรก็ตาม ตัวเลขคาดการณ์มูลค่าธุรกิจสายการบินนี้ ตั้งอยู่บนสมมติฐานว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่จะมีระยะเวลาเพียงไตรมาสแรกของปีนี้ หากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่นานกว่านี้ ก็อาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าธุรกิจสายการบินในไทยมากกว่าที่ประมาณการไว้ ซึ่งทางศูนย์วิจัยกสิกรไทยจะเฝ้าติดตามและอัปเดตสถานการณ์เป็นระยะ ๆ

แนวโน้มระยะ 3 – 5 ปีของธุรกิจสายการบิน

จากนี้ไป ธุรกิจสายการบินจะกลับมาฟื้นตัวได้อีกครั้งหรือไม่ ขึ้นอยู่กับแนวโน้มการแข่งขันด้านราคาในอุตสาหกรรมนี้ และหากการเข้ามาในตลาดของสายการบินราคาประหยัดเป็นจุดกำเนิดของการแข่งขันด้านราคาตัวกำหนดทิศทางการแข่งขันภายในธุรกิจสายการบินจึงต้องขึ้นอยู่กับยุทธศาสตร์การแข่งขันของสายการบินราคาประหยัดเหล่านี้ว่าจะยังมุ่งเน้นการแข่งขันด้านราคา หรือมุ่งเน้นความแตกต่างด้านการให้บริการ จะเห็นได้ว่าในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา สายการบินราคาประหยัดเริ่มเปลี่ยนกลยุทธ์การแข่งขันเป็นการสร้างแบรนด์ โดยเน้นการสร้างรายได้จากการบริการระดับพรีเมียม เพื่อเจาะตลาดกลุ่มผู้โดยสารที่ต้องการความสะดวกสบาย รวดเร็ว จึงทำให้น่าสนใจการแข่งขันด้านราคาจะค่อย ๆ ลดความรุนแรงลง ดังจะเห็นได้จากอัตราค่าโดยสารเฉลี่ย (คำนวณจากรายได้เฉลี่ยต่อที่นั่งต่อกิโลเมตรที่บิน) ที่เริ่มปรับตัวลงเพียงเล็กน้อยในระยะหลัง ๆ จึงเป็นสัญญาณเชิงบวกให้กับธุรกิจสายการบินว่าการแข่งขันด้านราคาจะเริ่มทุเลาลงตามลำดับ

ที่มา: รายงานประจำปีสายการบินในตลาดหลักทวีปเอเชียประเทศไทย รวมรวมโดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย

เมื่อการแข่งขันด้านราคามีแนวโน้มลดความรุนแรงลง ปัญหาต่อมาของธุรกิจสายการบินก็ยังคงอยู่ที่ดีมานด์การเดินทางโดยเครื่องบินซึ่งมีแนวโน้มชะลอตัวลง ศูนย์วิจัยกสิกรไทยมองว่า หลังวิกฤตการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ดีมานด์การเดินทางด้วยเที่ยวบินระหว่างประเทศจะกลับมาขยายตัวได้ภายในปีหน้า อย่างไรก็ตาม เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีแนวโน้มชะลอตัวลง ประกอบกับ ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาเยือนเกือบ 40 ล้านคนต่อปี การจะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้มากกว่านี้ยิ่งก้าวกระโดดคงทำได้ยาก เพราะศักยภาพของสนามบินและศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวของไทยยังมีอยู่จำกัด จึงคาดว่าอัตราการขยายตัวของดีมานด์เที่ยวบินระหว่างประเทศคงไม่สูงมากนัก ดังนั้น สภาวะดีมานด์ชะลอตัวจะยังเป็นโจทย์ท้าทายธุรกิจสายการบินในระยะ 3-5 ปีข้างหน้า ส่งผลให้มูลค่าตลาดธุรกิจสายการบินคาดว่าจะพลิกกลับมาขยายตัวได้เพียงเล็กน้อย

Disclaimer

รายงานวิจัยฉบับนี้จัดทำเพื่อเผยแพร่ทั่วไป โดยจัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ แต่บริษัทฯ มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ หรือความสมบูรณ์เพื่อใช้ในทางการค้าหรือประโยชน์อื่นใด บริษัทฯ อาจมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ผู้ใช้ข้อมูลต้องใช้ความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลต่างๆ ด้วยวิจารณญาณของตนเองและรับผิดชอบในความเสี่ยงเองทั้งสิ้น บริษัทฯ จะไม่รับผิดชอบต่อผู้หรือบุคคลใดในความเสียหายใดจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว ข้อมูลในรายงานฉบับนี้จึงไม่ถือว่าเป็นการให้ความเห็นหรือคำแนะนำในการตัดสินใจทางธุรกิจ แต่อย่างใดทั้งสิ้น